

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 145/05-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. marca 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť K. T., bytom P., zastúpenej advokátkou JUDr. K. M., P., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. PK-6 Cb 55/01 (pôvodne v konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 6 Cb 55/01) a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. PK-6 Cb 55/01 p o r u š i l základné právo K. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. PK-6 Cb 55/01 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. K. T. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. K. T. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 5 302 Sk (slovom päťtisíc tristodva slovenských korún), ktorú je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne advokátky JUDr. K. M., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 11. júla 2005 č. k. I. ÚS 145/05-12 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť K. T., bytom P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PK-6 Cb 55/01 (pôvodne v konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 6 Cb 55/01).

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza: *„Sťažovateľ ako žalobca sa domáha žalobou proti žalovanému: Š. G., (...) zaplataenia sumy vo výške 502.121,30 Sk s prísl., a to na Okresnom súde v Pezinku. Konanie o uvedenom nároku sťažovateľa bolo vedené na Okresnom súde*

Pezinok pod sp. zn. 6 Cb/55/01. V súčasnosti vzhľadom na znenie ust. § 15 ods. 2 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. predmetné konanie je vedené Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. PK-6 Cb/55/01, a preto aj táto sťažnosť smeruje proti Okresnému súdu Bratislava III.

Predmetné konanie sa začalo ešte v roku 2001, pričom do dnešného dňa nebolo o veci právoplatne rozhodnuté a dokonca nebolo ešte ani rozhodnuté o veci v rámci prvostupňového konania.

Navrhovateľka vyzývala súd, aby konal bez zbytočných prieťahov a to viacerými výzvami (...).

Sťažovateľovi postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní pod sp. zn. PK-6 Cb/55/01 zdlhavosťou predmetného konania vzniká morálna ujma (...).

Na základe uvedeného navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom rozhodol:

Základné právo K. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa ust. čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa ust. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní pod sp. zn. PK-6 Cb/55/01 porušené bolo.

Okresnému súdu Bratislava III prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. PK-6 Cb/55/01 konal bez zbytočných prieťahov.

K. T. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť do dvoch mesiacov odo dňa doručenia tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava III je povinný nahradiť K. T. trovy konania v lehote 15 dní odo dňa doručenia tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k prijateľnosti sťažnosti na ďalšie konanie písomne vyjadril za okresný súd jeho podpredseda JUDr. T. M. listom sp. zn. Spr. 3495/05 z 15. júna 2005 a k prijatej sťažnosti sa vyjadrila JUDr. I. H. poverená zastupovaním predsedu okresného súdu listom sp. zn. Spr. 3495/2005 zo 4. januára 2006. K vyjadreniam

okresného súdu sa vyjadrila právna zástupkyňa sťažovateľky listom z 23. januára 2006, v ktorom oznámila: „súhlasím s tým, aby Ústavný súdu Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu (...).“ Stanovisko k vyjadreniam okresného súdu však nepodala.

2. 1. Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem podaného prehľadu procesných úkonov okresného súdu v predmetnom konaní uviedol nasledovné:

„(...) Vec je mimoriadne skutkovo zložitá, keď navrhovateľ žalobou z novembra 2000 uplatňuje zaplatenie ceny za vykonané omietačské práce v rozsahu 15.087 m² na rôznych stavbách v Bratislave, vykonané v čase od 9/99 do 2/2000. Na vykonanie uvedených stavebných prác nemá zatvorenú písomnú zmluvu a nie sú riadne dokladované ani odovzdanie a prevzatie prác čo do rozsahu a kvality. S odstupom času cca 4 roky je veľmi náročné na dokazovanie výpoveďami svedkov, prípadne znaleckým posudkom, zisťovanie skutkového stavu týkajúceho sa rozsahu vykonaných omietačských prác a ich kvality. (...)

Na skutočnosti, že od dnešného dňa nebolo vo veci rozhodnuté, vplýva predovšetkým náročnosť skutkového dokazovania, ale i správanie sa účastníkov, svedkov a znalca. Vplyv na dĺžku konania mala i skutočnosť, že v priebehu konania došlo k postúpeniu pohľadávky a zámene navrhovateľov. Pre neúčast' účastníkov konania, prípadne svedkov, muselo dôjsť k odročeniu pojednávania v dňoch 17. 9. 2001, 16. 1. 2002, 28. 4. 2003, 19. 5. 2003, 7. 7. 2003, 7. 4. 2004, 3. 5. 2004. Ďalej na skutočnosti, že nebolo možné rozhodnúť, sa podieľa i prístup znalca, keď najskôr mu nebolo možno doručiť spis, následne bola vykonaná korešpondencia medzi znalcom a navrhovateľom prostredníctvom súdu ohľadne upresňovania znaleckých otázok a následne znalec, rok po tom, ako bol ustanovený za znalca, dňa 2. 6. 2005 súdu oznámil, že znalecký posudok nevykoná z toho dôvodu, že požiadal o vyčiarknutie zo zoznamu znalcov.

Časové úseky, ktoré uplynuli medzi jednotlivými úkonmi súdu zodpovedajú priemeru a podľa môjho názoru z toho nemožno vyvodiť, že v dôsledku takéhoto konania zo strany súdu došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.“

2. 2. JUDr. I. H poverená zastupovaním predsedu okresného súdu vo svojom vyjadrení zo 4. januára 2006 uviedla: „(...) súhlasím s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho konania o prijatom návrhu (...).“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. PK-6 Cb 55/01:

- 23. november 2000 – K., P. (ďalej len „pôvodná navrhovateľka“), podala na okresnom súde návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie 502 101,30 Sk proti Š. G., S. (ďalej len „odporca“);
- 1. december 2000 – okresný súd vyzval pôvodnú navrhovateľku na zaplatenie súdneho poplatku a na odstránenie nedostatkov podania;
- 19. december 2000 – pôvodná navrhovateľka zaplatila súdny poplatok;
- 8. január 2001 – právna zástupkyňa pôvodnej navrhovateľky odstránila nedostatky podania;

- 10. január 2001 – okresný súd vydal platobný rozkaz sp. zn. 14 Rob 401/00 na zaplatenie 502 101,30 Sk;
- 1. február 2001 – odporca podal proti platobnému rozkazu odpor;
- 6. február 2001 – okresný súd uložil odporcovi zaplatiť súdny poplatok za podaný odpor;
- 18. apríl 2001 – odporca zaplatil súdny poplatok;
- 15. máj 2001 - pôvodnej navrhovateľke bol zaslaný odpor a výzva na vyjadrenie k odporu;
- 8. jún 2001 – pôvodná navrhovateľka sa vyjadrila k odporu;
- 13. jún 2001 – okresný súd nariadil pojednávanie na 17. september 2001, spis bol prevedený z konania sp. zn. 14 Rob 401/00 na konanie sp. zn. 6 Cb 55/01;
- 17. september 2001 – pojednávanie bolo odročené na 22. október 2001, pretože sa nedostavil odporca, právny zástupca odporcu telefonicky ospravedlnil svoju neúčasť a požiadal o odročenie pojednávania;
- 22. október 2001 – okresný súd po vypočutí právnych zástupcov účastníkov konania pojednávanie odročil na 5. december 2001 za účelom predloženia dokladov pôvodnou navrhovateľkou;
- 26. október 2001 – pôvodná navrhovateľka predložila okresnému súdu požadované doklady (stavebné denníky);
- 5. december 2001 – pojednávanie, na ktorom okresný súd vypočul právnych zástupcov účastníkov konania, bolo odročené na 16. január 2002 za účelom predloženia dokladov pôvodnou navrhovateľkou;
- 20. december 2001 – pôvodná navrhovateľka zaslala vyjadrenie k skutkovému stavu konania;
- 16. január 2002 – pojednávanie bolo pre neprítomnosť účastníkov konania odročené na neurčito. Okresný súd písomne vyzval právnych zástupcov účastníkov na doloženie mien svedkov, ktorých v konaní žiadajú vypočuť;
- 21. január 2002 – pôvodná navrhovateľka listom z 18. januára 2002 oznámila okresnému súdu mená a adresy svedkov (J. T. a M. K.);
- 4. marec 2002 – okresný súd opäť vyzval právnu zástupkyňu pôvodnej navrhovateľky, aby oznámila mená svedkov, ktorých žiada vypočuť;

- 18. marec 2002 – právna zástupkyňa pôvodnej navrhovateľky oznámila okresnému súdu, že na strane navrhovateľa dochádza z dôvodu postúpenia pohľadávky k zmene účastníka konania, ktorým sa stáva sťažovateľka;
- 26. marec 2002 – právna zástupkyňa pôvodnej navrhovateľky opätovne oznámila okresnému súdu listom z 22. marca 2002 mená a adresy svedkov (J. T. a M. K.);
- 3. apríl 2002 – okresný súd vyzval pôvodnú navrhovateľku na predloženie zmluvy o postúpení pohľadávky;
- 15. apríl 2002 – okresnému súdu bola doručená zmluva o postúpení pohľadávky;
- 20. máj 2002 – okresný súd vyzval účastníkov konania, aby oznámili, či súhlasia, so zmenou účastníkov konania na strane navrhovateľa,
- 29. máj 2002 – okresnému súdu bolo predložené podanie právnej zástupkyne pôvodnej navrhovateľky, v ktorom oznámila v postavení právnej zástupkyne sťažovateľky, že so zmenou účastníkov na strane navrhovateľa súhlasí;
- 12. jún 2002 – okresný súd nariadil termín pojednávania na 8. júl 2002;
- 19. jún 2002 – okresný súd zrušil termín pojednávania a urgoval právneho zástupcu odporcu a pôvodnú navrhovateľku pod hrozbou poriadkovej pokuty, aby zaslali vyjadrenie, či súhlasia so zmenou účastníkov na strane navrhovateľa;
- 8. júl 2002 – právny zástupca odporcu oznámil okresnému súdu, že nesúhlasí so zmenou účastníkov na strane navrhovateľa;
- 28. august 2002 – okresný súd požiadal sťažovateľku o zaslanie zmluvy o postúpení pohľadávky z 22. januára 2002;
- 30. august 2002 – sťažovateľka doručila okresnému súdu zmluvu o postúpení pohľadávky z 22. januára 2002;
- 4. október 2002 – okresný súd uznesením pripustil na strane navrhovateľa zmenu účastníka konania – navrhovateľom sa stala sťažovateľka. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 14. marca 2003;
- 25. november 2002 – sťažovateľka písomne žiadala predsedu okresného súdu o nariadenie pojednávania;
- 2. január 2003 – okresný súd žiadal Komoru komerčných právnikov Slovenskej republiky (ďalej len „komora komerčných právnikov“) o oznámenie, či nedošlo k zmene sídla právneho zástupcu odporcu Mgr. R. P., pretože zásielky jemu zasielané sa vracajú

s označením adresát neznámy, a zároveň požiadal odporcu o oznámenie adresy jeho právneho zástupcu;

- 22. január 2003 – odporca telefonicky oznámil súdu adresu jeho právneho zástupcu JUDr. M. M.;

- 30. január 2003 – komora komerčných právnikov oznámila okresnému súdu adresu Mgr. R. P.;

- 19. február 2003 – okresný súd opätovne doručoval uznesenie o zmene účastníkov konania na strane navrhovateľa právneho zástupcovi odporcu JUDr. M. M.;

- 31. marec 2003 – okresnému súdu bola doručená urgencia vytýčenia pojednávania zaslaná sťažovateľkou predsedovi súdu;

- 11. apríl 2003 – okresný súd nariadil termín pojednávania na 28. apríl 2003 a zároveň požiadal odporcu o zabezpečenie prítomnosti syna odporcu na pojednávaní;

- 28. apríl 2003 – na pojednávanie sa nedostavila právna zástupkyňa sťažovateľky (ospravedlnená sťažovateľkou) a u právneho zástupcu odporcu a odporcu nebolo vykázané doručenie predvolania, z toho dôvodu bolo pojednávanie odročené na 19. máj 2003;

- 28. apríl 2003 – okresný súd reklamoval na pošte doručenie zásielky (kedy bola zásielka s predvolaním prevzatá odporcom);

- 2. máj 2003 – okresnému súdu bola doručená odpoveď pošty, že zásielka je dosiaľ uložená na pošte, adresát si ju neprevzal, oznámená bola 22. apríla 2003;

- 19. máj 2003 – pojednávanie bolo z dôvodu neprítomnosti odporcu, u ktorého nebolo vykázané doručenie, právneho zástupcu odporcu, ktorý podľa poštovej doručovateľky je neznámy, neprítomnosti svedka J. T. a za účelom vyžiadania adresy právneho zástupcu odporcu Mgr. R. P. od komory komerčných právnikov a požiadania Obvodného oddelenia Policajného zboru P. (ďalej len „obvodné oddelenie P.“) o doručenie predvolania odporcovi odročené na 7. júl 2003;

- 12. jún 2003 – okresnému súdu bola doručená odpoveď komory komerčných právnikov o sídle Mgr. R. P.;

- 13. jún 2003 – okresnému súdu bola doručená odpoveď obvodného oddelenia P. o nemožnosti doručenia predvolania odporcovi;

- 4. júl 2003 – odporca splnomocnil JUDr. M. M. na zastupovanie v konaní;

- 7. júl 2003 – na pojednávanie sa nedostavili odporca, svedkovia Š. G. ml. a J. T., z toho dôvodu bolo pojednávanie odročené na 22. september 2003. Okresný súd požiadal obvodné oddelenie P. o doručenie predvolania odporcovi;
- 9. júl 2003 – právna zástupkyňa sťažovateľky oznámila okresnému súdu, že odporca práceneschopnosť, kvôli ktorej sa nezúčastnil pojednávania, iba predstiera, a preto žiadala o jeho predvedenie, resp. predvolanie pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty;
- 15. júl 2003 – okresný súd predvolal odporcu pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty a žiadal predloženie dokladu o práceneschopnosti;
- 28. júl 2003 – okresnému súdu bola doručená odpoveď obvodného oddelenia P., že sa napriek viacerým pokusom nepodarilo doručiť predvolanie odporcovi;
- 22. september 2003 – pojednávanie bolo po vypočutí svedka Š. G. ml. odročené na 27. október 2003 za účelom predvolania a vypočutia svedkov J. T. a M. K.;
- 21. október 2003 – právny zástupca odporcu žiadal okresný súd o znovuvypočutie svedka Š. G. ml. na pojednávaní 27. októbra 2003;
- 27. október 2003 – pojednávanie, na ktoré sa nedostavil svedok J. T., bolo po vypočutí svedka V. K. odročené na 14. január 2004 za účelom predvolania a vypočutia svedkov T., K. a B.;
- 30. október 2003 – okresný súd požiadal obvodné oddelenie P. o doručenie predvolania svedkovi J. T.;
- 13. november 2003 – okresnému súdu bola doručená odpoveď obvodného oddelenia P., že predvolanie bolo svedkovi J. T. doručené 9. novembra 2003;
- 22. december 2003 – okresný súd zmenil termín pojednávania zo 14. januára 2004 na 9. február 2004;
- 9. február 2004 – pojednávanie, na ktoré sa nedostavil svedok J. T., ktorý svoju neúčast' telefonicky ospravedlnil, bolo po vypočutí svedkov Š. G. ml. a M. K. odročené na 15. marec 2004 za účelom predvolania svedkov J. T. a Ing. D. B.;
- 12. február 2004 – okresný súd požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru B. (ďalej len „obvodné oddelenie B.“) o doručenie predvolania svedkovi Ing. D. B.;
- 3. marec 2004 – okresnému súdu bola doručená odpoveď obvodného oddelenia B., že predvolanie sa svedkovi Ing. D. B. nepodarilo doručiť;

- 15. marec 2004 – pojednávajúce bolo po vypočutí svedka J. T. odročené na 7. apríl 2004 za účelom predloženia požadovaných dokladov sťažovateľkou a zabezpečenia svedka Ing. D. B.;
- 6. apríl 2004 – právny zástupca odporcu ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní 7. apríla 2004 a zároveň žiadal o odročenie termínu pojednávania;
- 7. apríl 2004 – na pojednávajúce sa dostavil svedok Ing. B. a nedostavili sa právny zástupca odporcu ani odporca (neúčast' bola ospravedlnená). Pojednávajúce bolo odročené na 3. máj 2004. Okresný súd zároveň požiadal o predloženie lekárskeho potvrdenia o lekárskom ošetrení právneho zástupcu odporcu;
- 13. apríl 2004 – právny zástupca odporcu predložil doklad o lekárskom ošetrení;
- 3. máj 2004 – pojednávajúce bolo pre neúčast' účastníkov konania (svoju neúčast' ospravedlnili) odročené na 2. jún 2004. Okresný súd zároveň žiadal sťažovateľku o zabezpečenie prítomnosti svedka Ing. M. B. na pojednávaní;
- 2. jún 2004 – pojednávajúce bolo po vypočutí svedka odročené na neurčito z dôvodu potreby vykonania znaleckého dokazovania znalcom z odboru stavebníctvo;
- 9. jún 2004 – právny zástupca odporcu predložil okresnému súdu otázky k znaleckému posúdeniu;
- 11. jún 2004 – právna zástupkyňa sťažovateľky predložila otázky k znaleckému posúdeniu;
- 22. jún 2004 – okresný súd uznesením ustanovil v konaní znalca z odboru stavebníctvo Ing. B. B., ktorému určil lehotu na vypracovanie znaleckého posudku 30 dní. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 13. júla 2004;
- 2. júl 2004 – odporca zložil súdny poplatok (preddavok) na znalecký posudok vo výške 10 000 Sk;
- 27. júl 2004 – spis bol zaslaný znalcovi;
- 11. október 2004 – znalec požiadal okresný súd o vyplatenie preddavku na vyhotovenie znaleckého posudku;
- 11. január 2005 – okresný súd rozhodol o vyplatení preddavku na úhradu výdavkov a nákladov spojených s vypracovaním znaleckého posudku;

- 2. február 2005 – znalec vrátil spis a oznámil okresnému súdu, že znalecký posudok nevypracoval z dôvodov neposkytnutia preddavku a taktiež z dôvodov, že úloha znalca nebola presne zadefinovaná;
- 9. február 2005 – okresný súd vyzval právnych zástupcov účastníkov konania na odstránenie prekážok, pre ktoré nebolo možné vypracovať znalecký posudok;
- 8. marec 2005 – právny zástupca odporcu oznámil okresnému súdu, že z ich strany bola znalcovi poskytnutá súčinnosť;
- 9. marec 2005 – okresný súd urgoval sťažovateľku pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty, aby odstránila prekážky vypracovania znaleckého posudku v zmysle výzvy z 9. februára 2005;
- 14. marec 2005 – právna zástupkyňa sťažovateľky doručila okresnému súdu odpoveď, v ktorej uviedla, že znalec nekonal tak, ako mal, a nebol na mieste samom a že sťažovateľka je ochotná poskytnúť súčinnosť, a tým odstrániť prekážky vo vypracovaní znaleckého posudku;
- 26. apríl 2005 – okresný súd vyzval znalca na vypracovanie znaleckého posudku do 30 dní pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty a pod hrozbou oznámenia Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“);
- 2. jún 2005 – okresný súd uznesením odvolal znalca Ing. B. B., a ustanovil nového znalca Ing. K. W.;
- 28. jún 2005 – okresný súd doručoval uznesenie právnym zástupcom účastníkov konania a žiadal ministerstvo spravodlivosti o zaslanie výpisu znalcov;
- 22. júl 2005 – ministerstvo spravodlivosti zaslalo okresnému súdu výpis zoznamu znalcov, z ktorého vyplýva, že znalec Ing. B. B., nebol vyčiarknutý zo zoznamu znalcov;
- 13. september 2005 – okresný súd uložil znalcovi Ing. B. B., poriadkovú pokutu vo výške 15 000 Sk;
- 28. september 2005 – okresnému súdu bola doručená otázka znalca Ing. K. W., či je aktuálna otázka znaleckého dokazovania.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty spravidla dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cb 55/01 o návrhu sťažovateľky na zaplatenie peňažnej sumy 502 101,30 Sk došlo k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I.ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o zaplatení peňažnej sumy v okolnostiach danej konkrétnej veci môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci najmä s ustálením skutkového stavu aj znaleckým dokazovaním.

Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd nezistil takú skutočnosť, ktorá by mala byť zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom. K tvrdeniu podpredsedu okresného súdu, že vplyv na dĺžku konania mala i skutočnosť, že v priebehu konania došlo k postúpeniu pohľadávky, a tým aj zmene navrhovateľov, ústavný súd uvádza, že priet'ahy v konaní, ktoré sú dôsledkom uplatnenia procesných práv účastníkov konania, nemajú povahu zbytočných priet'ahov (napr. II. ÚS 41/97, I. ÚS 51/01).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a v tejto súvislosti konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci nečinný, resp. nevykazoval v napadnutom konaní ani efektívnu procesnú činnosť v období od 28. júna 2005, keď doručoval uznesenie o ustanovení súdneho znalca, dosiaľ, t. j. viac ako 8 mesiacov. Ústavný súd konštatuje, že tento priet'ah je síce ojedinelý, ale v kontexte s celkovou neúmernou dobou konania, ktoré po viac ako 5 rokoch je stále na súde prvého stupňa a navyše bez jediného meritórneho rozhodnutia, ho nemožno už len na základe jeho posúdenia v globále považovať za zlučiteľný s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do takej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (I. ÚS 39/00, I. ÚS 40/05).

V súvislosti s obranným tvrdením podpredsedu okresného súdu, že *„na skutočnosti, že nebolo možné rozhodnúť, sa podieľa i prístup znalca, keď najskôr mu nebolo možno doručiť spis, následne bola vykonaná korešpondencia medzi znalcom a navrhovateľom prostredníctvom súdu ohľadne upresňovania znaleckých otázok a následne znalec, rok po tom, ako bol ustanovený za znalca, dňa 2. 6. 2005 súdu oznámil, že znalecký posudok nevykoná z toho dôvodu, že požiadal o vyčiarknutie zo zoznamu znalcov“*, ústavný súd poznamenáva, že pri dôraznejšom využití všetkých dostupných zákonných prostriedkov, ktoré poskytuje Občiansky súdny poriadok, mohol okresný súd zabezpečiť efektívnejšiu

komunikáciu so súdnym znalcom a tieto prekážky v konaní odstrániť skôr. Aj takýto postup okresného súdu ústavný súd vyhodnotil ako konanie, ktoré nesmerovalo k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky v jej veci, a teda ako také, ktoré spôsobilo zbytočné prietahy vo veci.

Z dôvodu komplexného posúdenia veci ústavný súd poukazuje aj na také nedostatky v konaní okresného súdu, ako je napríklad opakované vyžiadavanie listinných dokladov, ktoré už prv boli do spisu založené (4. marca 2002 žiadal okresný súd o oznámenie svedkov, ktorých navrhuje pôvodná navrhovateľka v konaní vypočuť, pričom mená svedkov boli súdu oznámené už 21. januára 2002, podobne 28. augusta 2002 okresný súd žiadal sťažovateľku o zaslanie zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorá sa v spise nachádzala už od 15. apríla 2002).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vylovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľka sa domáhala aj priznania primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 100 000 Sk s nasledujúcim odôvodnením: *„Sťažovateľovi postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní pod sp. zn. PK-6 Cb 55/01 zdĺhavosťou predmetného konania vzniká morálna ujma, ktorá súvisí s tým, že navrhovateľka sa nemôže bez svojho zavinenia domôcť ochrany jej práva. Sťažovateľka zároveň musí trpieť, že odporca jej neoprávnene nezaplatil*

sumu, ktorá je predmetom konania Okresného súdu Bratislava III č. k. PK-6 Cb 55/01. Sťažovateľka veľmi negatívne pociťuje ujmu spôsobenú jej postupom Okresného súdu Bratislava III v predmetnom konaní, a preto žiada ako náhradu tejto ujmy zaplatať sumu vo výške 100.000,- Sk.“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľke aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím najmä na celkovú neprimeranú dĺžku konania pred okresným súdom bez vydania meritórneho rozhodnutia považuje za primerané priznať vo výške 30 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si uplatnila nárok na náhradu trov bez vyčíslenia jej výšky.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2005 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) vo výške 5 002 Sk a dvojnásobok režijného paušálu vo výške 300 Sk, t. j. spolu vo výške 5 302 Sk, tak ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2006